

PLA DOCENT D'ASSIGNATURA

Títol de l'assignatura (pla d'estudis): Art i Avantguardes

Subtítol de l'assignatura: Abstracció i Avantguarda

Codi de l'assignatura: 30781

Tipus: Obligatòria Optativa Segons especialitat cursada

Nombre de crèdits (ECTS): 5 ECTS

Idioma en el qual s'imparteix: castellà

Professor/s responsable/s (curs 2011 - 2012): Estela Ocampo

Descriptor (màx. 5 línies):

L'assignatura proposa una aproximació al naixement de l'abstracció en l'art d'avantguarda com a conseqüència d'una actitud antinaturalista promoguda per tots els moviments avantguardistes. Aquest procés culminarà en les teories i obres de Kandinsky, Malevitch i Mondrian, iniciadors i teòrics de diferents corrents abstractes. Com antecedents, paral·lels i fonts d'inspiració s'analitzaran altres moments de la història de l'art caracteritzats per un llenguatge formal abstracte.

Objectius formatius (màx. 5 línies):

Es pretén que l'estudiant compregui l'abstracció com un procés complex que enfonsa les seves arrels en una crítica radical de l'art contemporani a la mimesi clàssica i al naturalisme, alhora que la cristallització d'una nova mirada sobre l'art i la forma. En aquest procés s'han d'incloure també moments de la història de l'art caracteritzats per una actitud no naturalista que van interessar als artistes avantguardistes.

Competències generals i específiques associades a l'assignatura

Competències generals:

Capacitat d'articular un discurs complex. Capacitat de crítica i autocrítica. Capacitat d'anàlisi i síntesi. Capacitat de reflexió sobre el valor estètic.

Competències específiques:

Les contribucions de les avantguardes històriques i les seves derivacions contemporànies. Coneixements disciplinaris. Coneixement de la producció cultural. Coneixements de tècniques i mètodes de treball propis de la disciplina.

Programa (màx. 10 temes):

- 1) La formulació d'una teoria de la representació no mimètica en l'art modern. La mimesi clàssica. La crítica a la teoria de l'art clàssica. Els antecedents: *La relació de les arts figuratives amb la naturalesa* de F. Schelling. *La introducció a l'estètica* de G. Hegel.
- 2) L'antinaturalisme avantguardista. Escrits d'artistes i manifestos avantguardistes.
- 3) La culminació de l'antinaturalisme: l'art abstracte. Els antecedents d'una teoria de l'abstracció: *Abstracció i naturalesa* de W. Worringer
- 4) L'abstracció al llarg de la història de l'art:
 - a) L'abstracció en l'inici de l'art: l'art prehistòric.
 - b) L'abstracció com a concepte: l'art primitiu.
 - c) L'abstracció en les cultures cosmològiques. Art i religió. Art i escriptura. L'abstracció simbòlica.
- 5) La formulació de l'abstracció en l'art avantguardista. W. Kandinsky. K. Malevitch. P. Mondrian. Obra plàstica i escrits teòrics.

Metodologia d'ensenyament (màx. 5 línies):

L'assignatura tindrà 20 hores d'ensenyament presencial amb el grup sencer i la resta de les hores de contacte amb el professor es faran en grups més petits i tutories obligatòries. A més de les classes, el procés d'aprenentatge inclou lectures, grups de discussió i altres activitats formatives assignades pel professor.

Criteris i procediments d'avaluació (màx. 5 línies):

La forma d'avaluació de totes les assignatures del màster és l'avaluació continuada. Segons les normes acadèmiques dels màsters oficials de la UPF, l'avaluació continuada s'ha de basar en un mínim de tres fonts d'avaluació, proves o exercicis realitzats durant el període lectiu de classes. Per fonts d'avaluació s'ha d'entendre pràctiques de seminaris, ressenyes, informes de lectura, informes orals, esquemes o propostes per treballs, treballs en equip, etc. Convindrà que aquestes fonts siguin objectivables i estiguin documentades. Es poden afegir, a més a més, altres criteris com la participació en les discussions a classe. A causa que l'avaluació continuada és aquella que es realitza durant el període lectiu, tots els materials a avaluar en les assignatures del màster tenen com a termini màxim de presentació l'últim dia del període d'exàmens del trimestre en què s'imparteix l'assignatura, període establert al calendari acadèmic de la UPF. Les normes acadèmiques dels màsters oficials de la UPF estableixen que hi ha una única convocatòria per curs acadèmic per cada assignatura o activitat formativa.

Bibliografia seleccionada (màx. 10 ítems):

- Cor Blok, *Historia del arte abstracto (1900-1960)*, Madrid, Cátedra, 1987
G.W.F Hegel, *Introducción a la Estética*, Barcelona, Nexos, 1990
Wassily Kandinsky, *De lo espiritual en el arte*, Barcelona, Paidós, 1998
Malevich, Kazimir Severinovich, *Escritos*, Madrid, Síntesis, 2007
Ocampo, Estela, *El Fetiche en el Museo. Aproximación al arte primitivo*, Madrid, Alianza, 2011
Piet Mondrian, *Realidad natural y realidad abstracta*, Madrid, Debate, 1989
Piet Mondrian, *La nueva imagen en la pintura*, Murcia, Colegio de Aparejadores, Caja Murcia, 1993.
Anna Moszynska, *El arte abstracto*, Barcelona, Destino, 1997
Friedrich Schelling, *La relación de las artes figurativas con la naturaleza*, Madrid, Aguilar, 1963
Wladyslaw Tatarkiewicz, *Historia de seis ideas*, Madrid, Tecnos, 1990
W. Worringer, *Abstracción y naturaleza*, Madrid, FCE, 1997

Al començament del curs es donarà a l'estudiant una bibliografia completa d'escrits dels artistes Kandinsky, Malevitch i Mondrian, així com bibliografia específica per a cada un dels punts del programa.